

Οι Αθλιοι της Ευρώπης

Του ΒΑΣΙΛΗ ΜΟΥΛΟΠΟΥΛΟΥ

Η ΕΞΕΙΡΣΗ στα γκέτο της περιφέρειας του Παρισιού απελευθέρωσε ένα φάντασμα από τα παλιά να πλανάται πάνω από την Ευρώπη: το φάντασμα της κοινωνικής έκρηξης. Με εμμονή που αγγίζει τα όρια του γελοίου οι περισσότεροι αναλυτές μιλούν για διαφορετικότητα πολιτισμών, θρησκείας, χρώματος... Απλά κλείνουν τα μάτια και τα αφτιά στο μήνυμα που τους στέλνουν οι πυρκαϊές που καίνε στις banlieues: ότι όταν το απόστημα κακοφορμίζει θα σπάσει και το πύον θα απλωθεί σε όλον τον οργανισμό. Αργά ή γρήγορα, όταν η περιθωριοποίηση γίνει αβάσταχτη - γράφει ο Alessandro dal Lago στο «Manifesto» -, οι περιθωριοποιημένοι θα γκρεμίσουν και θα κάψουν τον δικό τους χώρο-περιθώριο και μετά τον «λαμπερό κόσμο», από τον οποίο είναι αποκλεισμένοι.

Έχει συμβεί στο Λος Αντζελες, το 1992, στο Παρίσι ξανά, το 1998, στις υποβαθμισμένες από την αποβιομηχανοποίηση συνοικίες των βρετανικών μεγαλουπόλεων. Υπάρχουν σήμερα στην Ευρώπη 40 εκατομμύρια φτωχοί, 18 εκατομμύρια άνεργοι, τρία εκατομμύρια άστεγοι, ανεξαρτήτως θρησκείας, χρώματος, φυλής. Ένας στρατός περιθωριοποιημένων που κάθε ημέρα βρίσκονται αντιμέτωποι με το ωμό πρόσωπο μιας κοινωνίας πλούτου που τους έχει φυλακίσει. Αντιμέτωποι με μια πολιτική που πολλαπλασιάζει τους θυλάκους του αποκλεισμού.

Οι ευρωπαϊκές μεγαλουπόλεις τρίζουν περιτριγυρισμένες από τους «βαρβάρους». Η μεταβιομηχανική εποχή - γράφει η Rossana Rossanda - δεν χρειάζεται πλέον εργατικά χέρια. Οι κυβερνήσεις αφήνουν τους εσωτερικούς και εξωτερικούς μετανάστες να στοιβάζονται σε συνοικίες-φανάσματα, χωρίς δουλειά, σχολεία, περίθαλψη. Αφήνουν τους νέους χωρίς ελπίδα, στους δρόμους, οργισμένους με τη ζωή τους, τους γονείς τους, το κράτος.

Δεν έχουν στόχους, δεν έχουν όραμα, δεν είναι πολιτικοποιημένοι. Απλώς καταστρέφουν, λέει η βολεμένη και χορτασμένη Αριστερά. Ευχαριστώ πολύ για την ανακάλυψη. Αλλά τους διαφεύγει ότι το μοναδικό σύνθημα που ακούστηκε ήταν: «Σεβασμό, θέλουμε να μας σέβονται». Δεν θέλουν να καταλάβουν τη Βασιλίνη, θέλουν αυτό που τους έχουν κλέψει, την ανθρώπινη αξιοπρέπεια.

Θέλουν να τα σπάσουν όλα γιατί δεν έχουν τίποτα, και είναι τουλάχιστον ηλίθιο να ζητάς πίσω από τις φωπές της απελπισίας πολιτικό σχέδιο,

οργάνωση, ιδεολογία. Το μόνο που υπάρχει, που θα μπορούσε να υπάρχει, είναι ο θυμός για την πολιτική, για ολόκληρο το κοινωνικό σύστημα που τους έχει ήδη δικάσει και καταδικάσει: είναι λούμπεν, εγκληματίες, βαποράκια, απολιτικοί, αποβράσματα... Αυτό που τους λείπει δεν είναι η πολιτική προοπτική αλλά μια κάποια προοπτική για τη ζωή τους.

Είναι, λένε οι politically correct αναλύσεις, λάθος η πολιτική της ενσωμάτωσης που ακολουθούν οι διάφορες χώρες της Ευρώπης. Λάθος είναι το μοντέλο ανάπτυξης που ακολουθεί ολόκληρη η Ευρώπη τις τελευταίες δεκαετίες. Το μοντέλο που επέβαλε η politically correct μεταμοντέρνα Αριστερά του εκουγχρονισμού υποσχόμε-

■ Δεν θέλουν να καταλάβουν

τη Βασιλίνη,

θέλουν την ανθρώπινη

αξιοπρέπεια

νη οικονομικούς και κοινωνικούς παραδείσους για να μας οδηγήσει σε μία μόλις εικοσαετία στις σημερινές κολάσεις. Μια ανάπτυξη που δεν παράγει εργασία αλλά την καταστρέφει, που δεν ευνοεί την πολυπολιτισμικότητα αλλά τον πόλεμο των πολιτισμών, που δεν ενσωματώνει αλλά αποκλείει, που δεν πολιτικοποιεί αλλά εξατομικεύει.

Ο υποτιθέμενος οικονομικός ορθολογισμός οδηγεί στην αποσύνθεση της κοινωνίας, στην εξαθλίωση του ανθρώπου. Αυτό είναι το μοντέλο που υποστηρίζουν οι μεταμοντέρνοι αριστεροί, και χρειάζονται οι εξεγέρσεις των αθλίων για να αντιληφθούμε ότι είναι θανάσιμη παγίδα. Και όταν το αντιλαμβανόμαστε, στέλνουμε τις δυνάμεις καταστολής για να σταματήσουν τους βαρβάρους, αλλά οι βάρβαροι είναι εντός των τειχών.

Όσο η Ευρώπη θα διαβάζει τις εξεγέρσεις των γκέτο (και τα γκέτο βρίσκονται σε όλες τις χώρες) σαν εξωτερικό πρόβλημα (των οικονομικών μεταναστών) τόσο οι πυρκαϊές θα εξαπλώνονται και θα φουντώνουν. Τόσο ο στρατός των αθλίων θα πυκνώνει, θα σπάει, θα καίει, θα καταστρέφει, χωρίς ιδεολογία, χωρίς στόχους, χωρίς πολιτική, χωρίς αρχηγούς. Ένα φάντασμα τρόμου πάνω από την εικονική κοινωνία της αφθονίας και του πλούτου που υποσχεται αυτά που δεν μπορεί να δώσει.

vmouloupoulos@dolnet.gr

Η παρουσία του Σημίτη

Του ΡΙΧΑΡΔΟΥ ΣΩΜΕΡΙΤΗ

Ο ΚΩΣΤΑΣ Σημίτης έγραψε και μίλησε. Καλώς έπραξε. Καιρός ήταν. Η μόδα ήταν να μιλάνε πολλοί άλλοι γι' αυτόν, συχνά απαξιωτικά ως υβριστικά και ας υπάρχει στην κοινή γνώμη μια διάχυτη νοσταλγία για τον ηγέτη, τη σοβαρότητά του, τη σαφήνεια των στόχων του και το έργο του. Στους αλλεργικούς αντισημιτικούς περιλαμβανόταν πάντως τα περισσότερα ηγετικά στελέχη της Νέας Δημοκρατίας, το λεγόμενο (ανατριχιαστικός ο όρος) «πατριωτικό ΠαΣοΚ» και μερικά με ή χωρίς προσωπίδα φασιστόμουτρα.

Με τη γραπτή και προφορική παρέμβασή του, ο πρώην πρωθυπουργός δεν επανέκαμψε στο προσκήνιο γιατί ποτέ δεν τον εγκατέλειψε και γιατί ποτέ φίλοι και αντίπαλοί του δεν τον θεώρησαν απόντα. Ήταν όμως αναγκαίο για τη χώρα να ανακεφαλαιώσει δημόσια ένα έργο οκταετίας που περιλαμβάνει και τη φιλοσοφία ενός σχεδίου για το μέλλον. Πιστεύει στο αυτονόητο: ο εκουγχρονισμός είναι μια μάχη διαρκής, δεν τελειώνει ποτέ.

Η οκταετία Σημίτη όμως ήταν και η οκταετία όλων των συντρόφων και των συνεργατών του, η πολιτική του ήταν και δική τους, ο απολογισμός είναι δικός του και δικός τους - όσο και τα λάθη και οι ελλείψεις. Είναι συνεπώς ακατανόητη η φρασούλα του Γ. Παπανδρέου ότι αυτός είναι επιφορτισμένος με το μέλλον. Η φρασούλα αυτή προδίδει (έτσι την ερμήνευσαν όλοι) κάποιον πικραμένο εκνευρισμό. Θα έπρεπε να μας εξηγηθεί το γιατί. Κυρίως που αυτή, και όχι ο σημαντικός λόγος, τροφοδοτεί την πασοκική εσωστρέφεια. Και δηλαδή, τι; Το «μέλλον» σημαίνει τάχατες άλλες αρχές ως προς την εξωτερική πολιτική, την Ευρώπη, την εξισορρόπηση του κοινωνικού κράτους και των επιταγών της παγκόσμιας, ανοιχτής σήμερα, οικονομίας;

Ο Κώστας Σημίτης λέει πολλά αλλά δεν τα λέει όλα. Αναγνωρίζει αδυναμίες και λάθη, κάνει σωστές διαπιστώσεις για τις σκληρύνσεις της ελληνικής κοινωνίας αλλά δεν αποκαλύπτει τους λόγους για τους οποίους δεν κονταροχτυπήθηκε, ή το έκανε τόσο λίγο, με το λεγόμενο «παλαιοπασόκ» που σαφώς τον πολέμησε περισσό-

τερο από όσο η Δεξιά και η λεγόμενη «παράδοσιακή» (αλλά για μένα ψευδεπίγραφη) Αριστερά. Πιθανή εξήγηση: η συχνά ακόμα και μονήρης προσήλωσή του στην ενότητα της παράταξής του.

Κάθε έστω και λίγο «υποψιασμένος» αναγνώστης του βιβλίου του μπορεί επίσης να διαπιστώσει ότι «δεν τα λέει όλα» για τα Ιμια και τον Οτσαλάν, για τις συνωμοσίες, τους συνωμότες και το παρακράτος, για τις ενδημικές στη χώρα μας τυχοδιωκτικές πολιτικές τόσων ανεγκέφαλων «πατριωτών» που παίζουν με τους θεσμούς, με το κράτος και με την ειρήνη. Αλλά και για τον συχνά κυρίαρχο ρόλο συγκροτημένων οικο-

■ Ο πρώην πρωθυπουργός

δεν αποκαλύπτει γιατί

δεν κονταροχτυπήθηκε με

το λεγόμενο «παλαιοπασόκ»

νομικών συμφερόντων ή για την πραγματική αλλά όχι πάντα αποδοτική αντιμετώπιση του κοινωνικού φαινομένου της διαφθοράς.

Ο Κώστας Σημίτης κυβέρνησε και πέτυχε τόσα σημαντικά (ανάμεσά τους η ένταξη της χώρας μας στον πρώτο κύκλο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η ένταξη της Κύπρου, ο ευρωπαϊκός διάλογος με την Τουρκία, ο πρωταγωνιστικός ρόλος στα Βαλκάνια, οι σημαντικές οικονομικές και κοινωνικές βελτιώσεις, οι Ολυμπιακοί Αγώνες) συνήθως εναντίον και των «φίλων» του και των αντιπάλων του.

Τα περισσότερα «κενά» δεν νομίζω ότι οφείλονται σε κάποιο έλλειμμα αυτοκριτικής (που πάντως δεν είναι κυρίαρχη!) όσο σε μια αίσθηση ευθύνης: ένας άνθρωπος που κυβέρνησε τόσα χρόνια ξέρει ως πού μπορεί να πάει σε αποκαλύψεις χωρίς κίνδυνο για τη συλλογικότητα, εθνική ή κομματική. Όσοι τον κατηγορούν για το αντίθετο ας σκεφτούν ποιες θα ήταν οι συνέπειες για τη χώρα και το κόμμα του αν αποκάλυπτε όλα τα στοιχεία για τους τυχοδιώκτες της νύχτας των Ιμίων ή τους παρακρατικούς της υπόθεσης Οτσαλάν: ορισμένοι κολλητοί τους σήμερα συμβουλευούν την κυβέρνηση!

Το μεγάλο τηλεκαφενείο

Του ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ

ΟΣΟΙ συμμετέχουμε στο ελληνικό τηλεοπτικό μας καφενείο έχουμε πάντοτε μια διεστραμμένη, κρυφή επιθυμία: να πάρουμε μαζί μας μια κρυφή κάμερα σε μια σύσκεψη πριν από ένα δελτίο ειδήσεων ή σε μια εκπομπή «λόγου». Δεν έχει σημασία το κανάλι ή το θέμα. Η τεχνολογία δεν αλλάζει.

Πριν από μερικά χρόνια κάποια από τα καλύτερα μυαλά της ελληνικής τηλεόρασης συσκέπτονταν για να στήσουν μια εκπομπή για το ναυάγιο του πλοίου «Σαμίνα». Όλη η Ελλάδα συζητούσε «γιατί ναυάγησε το πλοίο;». Κάποιος πρότεινε να προσκληθεί στην επίμαχη εκπομπή ένας παλιός έμπειρος καπετάνιος ή ένας ναυπηγός που μπορούσε να εξηγήσει με τεχνικούς τους το τι συνέβη. «Καλά, είστε με καλά σας;» ήλθε η απάντηση του θύνου για τη σύσκεψη. «Θέλετε να έχετε και την τηλεθέασή μου μαζί «Σαμίνα»; Το έχετε χάσει εντε-

λώς;». «Έχω μια ιδέα» φώναξε ένας άλλος συνάδελφος από την άκρη του τραπέζιου. «Να φωνάξουμε τον Καπετάν..., που θα κάνει μεγάλο καβγά, θα τα χώσει χοντρά. Βάζω στοίχημα τώρα ότι θα κάνει ένα τριαντάρι μέσα στο νερό. Αν μάλιστα πείσουμε τον οδηγό του, που τον ξέρω προσωπικά, να τον «ποτίσει» και κανένα ουίσκι παραπάνω, θα κάνει ένα σαραντάρι. Ο άνθρωπος είναι θεός!».

Τριαντάρι, όπως ενδεχομένως θα καταλάβατε, είναι το 30% που όντως έδεδξαν τα μηχανάκια της AGB το επόμενο πρωί. Ο βετεράνος καπετάνιος, ο ναυπηγός, ο καθηγητής θα έκαναν 15%, άντε 20% στην καλύτερη περίπτωση. Ο ημιπαράφρων ή ο ανεπάγγελτος «ακαδη-

μαϊκός» που δεν έχει ποτέ διδάξει μία ώρα είναι αυτοί που παράγουν τους καβγάδες και μαζί και τα νούμερα. Και στον κόσμο της τηλεόρασης μόνο αυτό μετράει. Αν βάζατε μια κρυφή κάμερα στα σπίτια μας, θα βλέπατε

■ Ορισμένοι βετεράνοι

υπουργοί νοσταλγούν

τις ημέρες

της μονοπωλιακής ΕΡΤ

50-100 άτομα να ξυπνάνε με το ξημέρωμα σε όλη την Αθήνα, σαν πρεζόνια που ψάχνουν να βρουν τη δόση τους, και να κοιτάνε τα νούμερα της προηγούμενης μέρας. Το συμπέρασμα είναι καθημερινά το ίδιο: ο καβγάς πουλάει, όποιο και αν είναι το θέμα.

Αν η συζήτηση αφορά τα ελληνο-τουρκικά, ο γκρίζος διπλωμάτης και ο ψυχραιμότερος καθηγητής θα προκαλέσουν χασμουρητά ενώ ο ακραίος εθνικιστής θα σηκώσει στα ύψη την τηλεθέαση. Το αποτέλεσμα: Οι σοβαροί άνθρωποι δεν βγαίνουν πια στην τηλεόραση και ο εθνικός μας διάλογος μοιάζει με ένα μεγάλο τηλεκαφενείο. Το βέβαιο είναι πως αυτή η τηλεόραση δεν συναντάται σε καμία άλλη ευρωπαϊκή χώρα. Στις περισσότερες πολιτισμένες χώρες τα δελτία ειδήσεων διαρκούν το πολύ 30-35 λεπτά, βασίζονται σε βίντεο, ρεπορτάζ και το περιστασιακό σχόλιο του ειδικού.

Είναι λογικό η σημερινή κυβέρνηση, αλλά και κάθε κυβέρνηση, να σηκώνει τα χέρια ψηλά μπροστά σε αυτό το φαινόμενο. Ορισμένοι βετεράνοι υπουργοί νοσταλγούν τις ημέρες της Ελένης Βλάχου, του Νάσου Μπότση και της μονοπωλιακής ΕΡΤ. Άλλοι

ομολογούν, σε πολύ προσωπικές συζητήσεις, ότι «ο τόπος δεν μπορεί να κυβερνηθεί από κανέναν με αυτό το σκηνικό». Και πράγματι αναρωπείται κανείς κατά πόσον θα ζούσαμε σήμερα με τους μύθους του Κωνσταντίνου Καραμανλή ή του Ανδρέα Παπανδρέου αν είχαν κυβερνήσει τη χώρα με ιδιωτική τηλεόραση. Σκεφθείτε τι διαστάσεις θα είχαν πάρει οι περιπέτειες του Ανδρέα εν όσω η Καλαμάτα συγκλονιζόταν από τις επιπτώσεις του μεγάλου σεισμού ή ο καβγάς Αβέρωφ - Ράλλη που έτρεφε για μεγάλο διάστημα τις παραπολιτικές σελίδες. Όπως και να το κάνουμε το τζίνι έχει βγει από το μπουκάλι, ο πολιτικός τού σήμερα πρέπει να κυβερνήσει με αυτό το τηλεοπτικό τοπίο ή... να πάει σπίτι του. Στο κάτω κάτω, αυτό το άσχημο, μεγάλο αυθαίρετο που λειτουργεί εδώ και χρόνια χωρίς άδεια και ξεκάθαρους όρους οι πολιτικοί το έφτιαξαν!

■ Στο παρασκήνιο αλλά και στο προσκήνιο στελέχη και βουλευτές του ΠαΣοΚ σχολιάζουν επιφυλακτικά το βιβλίο του πρώην πρωθυπουργού

Πράσινη αναταραχή για την «εκδοχή Σημίτη»

Τι σκοπεύει να κάνει ο κ. Γ. Παπανδρέου και ποιες συμβουλές δέχεται από συνεργάτες του

Ρεπορτάζ Γ. ΛΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Η πρώτη και τελευταία φορά που ο πρώην πρωθυπουργός κ. Κ. Σημίτης ανέφερε στον πρόεδρο του ΠαΣοΚ κ. Γ. Παπανδρέου κάτι σχετικό με το υπό έκδοση βιβλίο του ήταν σε ένα δείπνο μετά συζύγων και άλλων φίλων, προτού αναχωρήσει για τις ΗΠΑ, προ εβδομάδων, στο εσπαστόριο Μπέρδεμα. Τίποτε δεν προμήνυε ότι θα επακολουθούσε πολιτικό μπέρδεμα. Στο περιβάλλον του προέδρου του ΠαΣοΚ είχαν την εντύπωση ότι πρόκειται για την εύλογη σπουδή του κ. Σημίτη να κάνει τον κυβερνητικό απολογισμό του. Ούτε ζήτησαν εκ των προτέρων το βιβλίο ούτε κανείς τους το έστειλε, προτού κυκλοφορήσει στα βιβλιοπωλεία. «Τι κάνουμε με το βιβλίο του Σημίτη;» τον ρώτησε το Σάββατο ο κ. Μιλτ. Παπαϊωάννου στο αεροδρόμιο Ιωαννίνων, κατά την επιστροφή από την Ηγουμενίτσα. «Δεν υπάρχει πρόβλημα» απάντησε ο κ. Παπανδρέου. Είχε υπόψη του μόνο ό,τι έγραψαν οι κυριακάτικες εφημερίδες. Υπάρχουν μαρτυρίες ότι την προηγούμενη τις ξεφύλλιζε στο Κάιζερ της Νέας Ερυθραίας, όπου βγήκε με τη σύζυγό του για τον κυριακάτικο καφέ τους.

Όσα επακολούθησαν, αιφνιδίασαν πολλούς στο ΠαΣοΚ. Δεν θα ήταν πρόβλημα αν δεν υπήρχαν η φράση που ήθελε τις εκλογές να χάνονται στην προεκλογική περίοδο, μια συγκεκριμένη εκδοχή για τη διαδοχή, που δεν την θεωρούν απολύτως ακριβή, και κάποιες ασαφείς αναφορές στα ελληνοτουρκικά. Η δημιουργία σκαγι-

κού «δυναμικής επανεμφάνισης» του κ. Σημίτη δημιούργησε προβληματισμούς. Μια δήλωση του κ. Χρ. Βερελή περί «επιστροφής» του κ. Σημίτη μετέτρεψε τους προβληματισμούς σε εμφανή δυσφορία, παρά τις απόπειρες κάποιων στελεχών να την διασκεδάσουν. «Ο κ. Σημίτης δεν επιθυμεί να ξαναγίνει ούτε πρωθυπουργός ούτε πρόεδρος του ΠαΣοΚ» δήλωσε ο κ. Δημ. Ρέππας.

Από εκεί και πέρα οι απόψεις διαχάστηκαν. Ο κ. Παπανδρέου δέχθηκε ακόμη και εισηγήσεις να βρει δικαιολογία και να μην παραστεί στην παρουσίαση. Αλλωστε και στην επέτειο της 3ης Σεπτεμβρίου που ήταν σημαντική για τον ίδιο, ο κ. Σημίτης δεν παρέστη – κάτι είχε κανονίσει στο Κορακοχώρι. Ο πρόεδρος του ΠαΣοΚ

καθόρισε τη στάση του με κριτήριο να μην σημειωθεί κρίση. Ακολούθησε το «πρωτόκολλο», προσήλθε και αποχώρησε από το Μουσείο Μπενάκη στον σωστό χρόνο-αλλά τήρησε αποστάσεις με τη δήλωσή του «κοιτάζω το μέλλον». Με τον ίδιο τρόπο συνέστησε στους συνεργάτες του να τηρηθεί σιωπή και να μην τροφοδοτηθούν εντάσεις.

Στο παρασκήνιο τα σχόλια από τα περισσότερα στελέχη και από τη μεγάλη πλειοψηφία των βουλευτών του ΠαΣοΚ ήταν σχεδόν πανομοιότυπα ως προς την επιφυλακτικότητά τους. Οχι τόσο για την πρωτοβουλία του κ. Σημίτη να εκδώσει βιβλίο με τις απόψεις του όσο για τη διαχείρισή τους από συνεργάτες του κατά τρόπο που αδικούσε τον πρόεδρο του ΠαΣοΚ.

Σε αυτό το κλίμα ακούστηκαν πολλά. Κάποιοι υπενθύμισε μια αποστογή του κ. Παπανδρέου στη συνεδρίαση του Πολιτικού Συμβουλίου στο Λαύριο για την «κακή κατάσταση στην οποία παρέλαβε το ΠαΣοΚ». Διατυπώθηκαν ακόμη και δηκτικά σχόλια για την έδρα του Πειραιά που διατήρησε ο κ. Σημίτης – αφήνοντας εκτός Βουλής τον κ. Παν. Φασούλα – χωρίς ωστόσο να παραστεί ούτε μια φορά στην εκλογική του περιφέρεια. Αρκετοί είχαν επιφυλάξεις για ορισμένα σημεία της αφήγησης. Επί παραδείγματι δεν μνημονεύεται η συμβολή του κ. Παπανδρέου στην ανάδειξη και εδραίωση του κ. Σημίτη το 1996. «Το πρώτο λάθος του ήταν όταν πίστευε ότι μπορεί να πάει στην Ευρώπη, το δεύτερο τώρα είναι ότι μεταθέτει τα

αίτια της ήττας» τόνιζε συνεργάτης του προέδρου του ΠαΣοΚ.

Ακόμη και στελέχη που διατηρούν ακόμη δεσμούς μαζί του και έκαναν μια δήλωση για τους τύπους, στο παρασκήνιο δεν έκρυβαν τη δυσφορία τους. Ο πρώην Γραμματέας κ. Μιχ. Χρυσοχοϊδης, ο οποίος υπήρξε κοινωνός των διαβουλεύσεων για την αλλαγή φρουράς το φθινόπωρο του 2003, εξέφρασε μάλλον οργή για τον παλιό μέντορά του: «Τις εκλογές πς χάσαμε το 2000 όταν δεν κάναμε αλλαγές». Ανάλογες ήταν οι αντιδράσεις της κυρίας Άννας Διαμαντοπούλου και εν τέλει του κ. Ευ. Βενιζέλου. Ο κ. Κ. Λαλιώτης «απάντησε» με την ηχηρή απουσία του από την παρουσίαση του βιβλίου. Οι κκ. Αλ. Παπαδόπουλος και Π. Ευθυμίου προτίμησαν μια άλλη εκδήλωση. Από την λοιπή ιστορική ηγεσία ο κ. Α. Τσοχατζόπουλος διατύπωσε τη διαφωνία του με την «εκδοχή Σημίτη»... Ο κ. Θ. Πάγκαλος έλειπε στο Παρίσι. Ο κ. Απ. Κακλαμάνης και η κυρία Βάσω Παπανδρέου δεν μίλησαν. Ο κ. Κ. Σκανδαλίδης με τακτική αποδοκίμασε τα προβληματικά σημεία του βιβλίου και με πολύ πιο ευθύ τρόπο ο κ. Τηλ. Χυτήρης υπενθύμισε ότι η οκταετία Σημίτη κρίθηκε στις εκλογές.

Από την πλευρά του ο κ. Παπανδρέου δεν σκοπεύει να ανοίξει μέτωπο με τον κ. Σημίτη, ή με τους «σημιτικούς», και δεν θέλει να διευκολύνει διχαστικές πρακτικές αλλά, όπως διευκρινίζει στους συνομιλητές του, «δεν σκοπεύει να επιστρέψει στο παρελθόν».

Ο κ. Κ. Σημίτης και ο κ. Γ. Παπανδρέου κατά την παρουσίαση του βιβλίου του πρώτου

Ρεπορτάζ Π. ΛΑΜΨΙΑΣ

Συντονισμένη επιχείρηση να κλείσει χωρίς άλλες παρενέργειες το εσωκομματικό μέτωπο που προκλήθηκε με αφορμή το βιβλίο του πρώην πρωθυπουργού κ. Κ. Σημίτη βρίσκεται σε πλήρη εξέλιξη στο ΠαΣοΚ. Και από τις δύο πλευρές υπήρξαν... νουθεσίες να σταματήσει εδώ η συζήτηση και να μη δοθεί συνέχεια στις αψιμαχίες των πρώτων ημερών. Στενός συνεργάτης του κ. Σημίτη μάλιστα επικοινωνήσε με συνεργάτη του κ. Γ. Παπανδρέου, ο οποίος απολαμβάνει την εκτίμηση και εμπιστοσύνη και του πρώην πρωθυπουργού, και συμφωνήθηκε «να κλείσει οριστικώς το θέμα που μόνο ζημιά προκαλεί στο ΠαΣοΚ».

Τόσο ο κ. Παπανδρέου όσο και ο κ. Σημίτης δεν έχουν λόγους να θέλουν τη διαίτιση μιας συζήτησης που τραυματίζει τη συνοχή του κόμματος σε μια στιγμή που όλα τα στοιχεία δείχνουν πως ανακάμπτει και δημιουργεί προϋποθέσεις επιστροφής στην εξουσία. «Μόνο όσοι θέλουν να ρίξουν νερό στον μύλο της ΝΔ συνεχίζουν αυτή την αντιπαράθεση» δήλωσε προς «Το Βήμα» πρώην υπουργός του ΠαΣοΚ με σημαντικό ρόλο και σήμερα στο κόμμα.

■ Νουθεσίες και από τον νυν και από τον πρώην αρχηγό του ΠαΣοΚ

«Κλείστε επειγόντως το θέμα»

Δεν αποκλείονται και περιοδείες του κ. Σημίτη με τον κ. Παπανδρέου για να στηρίξει την πορεία του κόμματος προς τις δημοτικές εκλογές

Όσοι αναζητούν τους λόγους για τους οποίους προκλήθηκε αυτή η ένταση, εκτός από τις ενδεχομένως άστοχες αναφορές σε δύο ή τρία σημεία του βιβλίου του κ. Σημίτη, αποδίδουν τις παρεξηγήσεις σε έναν κύκλο συνεργατών του κ. Παπανδρέου οι οποίοι όχι μόνο δεν συμπαθούν τον πρώην πρωθυπουργό, αλλά τουναντίον ορισμένοι εξ αυτών τον μισούν, για διαφορετικούς λόγους ο καθένας. Άλλος γιατί δεν έγινε υπουργός, άλλος γιατί έφυγε από την κυβέρνηση και κάποιος άλλος γιατί δεν κατάφερε να εκλεγεί βουλευτής. Το «αντισημιτικό μένος» τους οδή-

γησε να... ανακαλύψουν στο πρόσωπο του κ. Σημίτη τον εσωκομματικό αντίπαλο που αναζητούσαν για να συγκρουστεί ο κ. Παπανδρέου, ώστε επιτέλους οι ίδιοι να αποκτήσουν ρόλο και να βγάλουν τα όποια απωθημένα έχουν για την... κακή τους τύχη στην οκταετία Σημίτη.

Στο περιβάλλον του κ. Σημίτη τα πράγματα ήταν περισσότερο απλά. Ο πρώην πρωθυπουργός ήθελε, όπως είχε κάθε δικαίωμα – ηθικό και πολιτικό –, να περιγράψει με τον δικό του τρόπο την οκταετία που κυβέρνησε τη χώρα. «Ο Σημίτης δεν έχει κανέναν λόγο να στραφεί ενα-

ντίον του Γιώργου και δεν ήταν αυτή η πρόθεσή του» εξήγησε προς «Το Βήμα» ένας από τους λίγους συνεργάτες που διαθέτει πλέον ο πρώην πρωθυπουργός. Ο εν λόγω συνεργάτης μάλιστα, ύστερα από συνεννόηση με τον κ. Σημίτη, μας υπέδειξε να ξαναδούμε τις δηλώσεις του πρώην πρωθυπουργού και του κ. Παπανδρέου αμέσως μετά την παρουσίαση του βιβλίου, με την παρατήρηση ότι αυτές κατ' ουσίαν λένε το ίδιο πράγμα. «Ο Γιώργος είπε θα εργασθώ για να πετύχει το ΠαΣοΚ με τον Γιώργο Παπανδρέ-

ου νίκη στις εκλογές για να φύγει αυτή η κυβέρνηση» σημειώνει ο εν λόγω συνεργάτης και προσθέτει ότι «αυτές οι δηλώσεις λένε το ίδιο πράγμα».

Βεβαίως υπάρχουν ορισμένοι πρώην υπουργοί και στελέχη που υπηρέτησαν στο κράτος που θα ήθελαν να δουν τον κ. Σημίτη σε νέους ρόλους ή ακόμη και να επιστρέψει, αλλά αυτή την άποψη δεν τολμούν ούτε να την εκφράσουν δημοσίως. Ωστόσο αυτό δεν έχει καμιά σχέση ούτε με τις διαθέσεις ούτε με τους σχεδιασμούς του κ. Σημίτη, ο οποίος απλώς επιθυμεί το αυτονόητο: να λείπει την άποψή του και να υπερασπίζεται το έργο του! Δεν αποκλείεται μάλιστα ο κ. Σημίτης να αρχίσει ακόμη και περιοδείες σε συνεννόηση με τον κ. Παπανδρέου για να στηρίξει την πορεία του κόμματος προς τις δημοτικές εκλογές, αλλά και σε ενδεχόμενη αιφνιδιαστική προσφυγή στις κάλπες.

Για να κλείσει οριστικώς αυτό το κεφάλαιο της εσωστρέφειας, το επόμενο διάστημα οι κκ. Σημίτης και Παπανδρέου θα τα πούνε από κοινού ενδιαιτήσους και, όπως ενοηθούν να εννοηθεί και από τις πλευρές, θα ξαναβρούν τους δικούς κώδικες επικοινωνίας.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Τη στενή συνεργασία του προέδρου του ΠαΣοΚ κ. Γ. Παπανδρέου με τον πρώην πρωθυπουργό κ. Κ. Σημίτη προτείνει ο πρώην υπουργός και από τους ακραϊφείς σημιτικούς κ. Χρ. Βερελής, ο οποίος πιστεύει ότι το πρόβλημα της κυβέρνησης είναι πρόβλημα Καρα-

μανλή. Σε ό,τι αφορά την αποχώρηση του κ. Σημίτη από την ηγεσία του ΠαΣοΚ λέει ότι έγινε με λάθος διαδικασία και τονίζει ότι ο κ. Σημίτης ενδεχομένως «έκανε την ανάγκη φιλοτιμία», αφού υπήρχε πίεση από πολλά στελέχη του κόμματος. Στην ερώτηση αν ο

κ. Σημίτης κινδυνεύει να γίνει ο «Μητσοτάκης του ΠαΣοΚ» ο κ. Βερελής απαντά με χιούμορ και θυμίζει ότι «οι κόρες του πρώην πρωθυπουργού δεν ασχολούνται με την πολιτική...».

Π. ΛΑΜΨΙΑΣ

ΧΡΙΣΤΟΣ ΒΕΡΕΛΗΣ

Ο πρώην υπουργός, με αφορμή το βιβλίο του πρώην πρωθυπουργού, μιλάει για τον τρόπο που έγινε η διαδοχή στο ΠαΣοΚ

«Ο κ. Σημίτης έκανε την ανάγκη φιλοτιμία»

– Κάνει καλό στο ΠαΣοΚ ο θόρυβος που προκλήθηκε γύρω από το βιβλίο του πρώην πρωθυπουργού κ. Κ. Σημίτη;

«Το βιβλίο είναι καταδικασμένο να διαβαστεί αποσπασματικά, επειδή έχει διαχωρισμένα τα τμήματα και τα κεφάλαια δράσεων διακεκριμένα. Αλλά αυτός είναι ο Σημίτης με δομή, αρχή, μέση και τέλος και καταγραφικό κομμάτι. Το θετικό του και η μοναδικότητά του είναι ότι έχει έναν συγκροτημένο απολογισμό ενός έργου. Πολλοί για πολλούς, και όχι καλούς λόγους, προσπαθούν να το διαγράψουν. Το έργο δεν αφορά μόνον τον Σημίτη, αφορά και τη χώρα.

Η συνέχιση αυτού του έργου με βελτιώσεις και εξελικτικά είναι προς το συμφέρον της χώρας. Σε καμία περίπτωση δεν μπορεί κανείς να υποστηρίξει ότι η αποδόμηση αυτού του έργου είναι αυτό που χρειαζόμαστε. Η δεκαετία 1994-2004 είναι η περίοδος που η χώρα έκανε το μεγά-

λο βήμα από το τοπίο της μιζέριας στη σύγχρονη Ελλάδα: των Ολυμπιακών Αγώνων, της ΟΝΕ, με ηγετική θέση στα Βαλκάνια. Η περίοδος της μεγάλης ποιοτικής μεταβολής. Αλλάξε η χώρα.

Ο Σημίτης δεν διαχειρίστηκε μια κυβέρνηση απλώς. Είχε ένα σχέδιο το

ρησε στον θεσμικό εκσυγχρονισμό, που είναι η προσαρμογή του διοικητικού μηχανισμού της χώρας με επικεφαλής τη κυβέρνηση για την αντιμετώπιση νέων θεμάτων. Το ίδιο ακριβώς λάθος κάνει και σήμερα η κυβέρνηση της ΝΔ. Υπάρχει και σήμερα υπερσυγκέντρωση εξουσίας του

λικής αποτυχίας της κυβέρνησης».

– Αφού όλα ήταν καλά, γιατί τότε αποχώρησε ο κ. Σημίτης;

«Όλα ήταν πολύ καλύτερα από σήμερα. Πολλοί θεωρούν ότι η όλη διαδικασία αποχώρησης του Κώστα Σημίτη ήταν εγκατάλειψη και φυγή. Το νόμισμα έχει δύο όψεις. Υπάρχει η

Είδε να ωθείται στην έξοδο από πολλούς, με βασική συμμετοχή ανθρώπων της εμπιστοσύνης του, που εν αγνοία του είχαν προσχωρήσει στην άποψη ότι πρέπει να φύγει για να κερδίσει το ΠαΣοΚ τις εκλογές

οποίο εφήρμοσε. Από ένα κράτος της εσωστρέφειας, της εμπάθειας, των δικών, πήγαμε σε μια Ελλάδα που είχε αισιοδοξία. Που πίστεψε στις δυνατότητές της».

– Μα δεν έκανε κανένα λάθος ως πρωθυπουργός;

«Το κρίσιμο λάθος του: δεν προχώ-

ρουργείου Οικονομίας. Αποτέλεσμα: και η σημερινή η κυβέρνηση ταυτίζεται με τις προσωπικές επιλογές του υπουργού Εθνικής Οικονομίας. Υπερασπίζεται συνήθως τα λάθη του με καινούργια λάθη. Ετσι η αλλαγή του υπ. Εθνικής Οικονομίας ταυτίζεται με ομολογία συνο-

εικόνα που εισέπραξαν όλοι όσοι επικρίνουν και υπάρχει και η εικόνα του ίδιου του Σημίτη που είδε να ωθείται στην έξοδο από πολλούς, με βασική συμμετοχή ανθρώπων της εμπιστοσύνης του, που εν αγνοία του είχαν προσχωρήσει στην άποψη ότι πρέπει να φύγει για να κερδίσει

το ΠαΣοΚ τις εκλογές. Ετσι ίσως η ανάγκη έγινε φιλοτιμία. Ο,τι και αν ισχύει, έπρεπε να τηρηθούν οι διαδικασίες. Ο τρόπος που έγιναν όλα αυτά αδικήσε την ιδέα ενός σύγχρονου κόμματος. Αδικεί και τους πρωταγωνιστές».

– Είναι δυνατόν να πιστεύει κανείς ότι οι εκλογές χάθηκαν τους δύο μήνες της προεκλογικής περιόδου, όπως λέει ο κ. Σημίτης;

«Το πιο πιθανό ήταν οι εκλογές του 2004 να χάνονταν μετά από τρεις συνεχείς εκλογικές νίκες. Ίσως θα μπορούσε να τις χάσουμε με 1-2 μονάδες αντί για 5. Κατά τη γνώμη μου βασικός λόγος διαμόρφωσης του προβαδίσματος της ΝΔ ήταν ότι απέκτησε πλεονέκτημα στο πεδίο της επίκλησης, της διαπλοκής και της διαφθοράς. Και εδώ έπαιξε ρόλο το κλείσιμο του μαπού σε αυτές τις κατηγορίες από ένα κομμάτι του ΠαΣοΚ, για λόγους όμως εσωκομματικής ιδιαιτελείας».

«Ετοιμαζόμαστε για επιστροφή στην κυβέρνηση»

– Πού αποδίδετε τη σημερινή κατάσταση της κυβέρνησης;

«Η κυβέρνηση είναι ορατό ότι έχει ψυχολογική πλέον αδυναμία να αντιμετωπίσει τα ζητήματα. Ενώ μπήκε σαν παιδί χαρά γεμάτο να κυβερνήσει, δείχνει ότι δεν αντέχει τα πιεστικά προβλήματα, άρα δεν μπορεί να χειρισθεί κρίσεις. Ο ίδιος ο πρωθυπουργός δείχνει κλονισμό της αυτοπεποίθησής του. Αυτό μεταφέρεται στην εικόνα της χώρας. Μοιάζει συχνά μια χώρα χωρίς αυτοπεποίθηση. Διάρκεις κρίσεις με τις γειτονικές χώρες, και με τους μισούς επιτρόπους της ΕΕ. Επόμενο είναι, λοιπόν, να βρίσκεται καταφυγή στην εσωστρέφεια και στη σκανδαλολογία».

– Δηλαδή το πρόβλημα είναι ψυχολογικό, είναι θέμα διάθεσης του Πρωθυπουργού;

«Έχω την άποψη ότι σε αυτά παίζει σημαντικό ρόλο το γεγονός ότι ο σημερινός πρωθυπουργός έφθασε στην κρίσιμη αυτή θέση – ενός μάλιστα πρωθυπουργικοκεντρικού μοντέλου διακυβέρνησης –, χωρίς ποτέ ο ίδιος να έχει διοικήσει ή να έχει διοικηθεί. Αυτό τον αναγκάζει στις διλημματικές καταστάσεις που φθάνουν συνήθως στα γραφεία των πρωθυπουργών, αντί της εμπειρίας στον χειρισμό θεμάτων, να χρησιμοποιεί αναγκαστικά το ένστικτο και τις πληροφορίες – φιλτραρισμένες οι περισσότερες – που του προμηθεύει το επιτελείο του. Το όποιο αρνητικό αποτέλεσμα των επιλογών του το αποδίδει κατόπιν σε αρνητικές δυνάμεις».

– Δεν ξέρω τι ωφελεί η επίκληση αρνητικών δυνάμεων, αλλά ο Πρωθυπουργός είναι ο υόνος που αντέχει στις δημοσκοπήσεις...

– Έχει και αυτός ρανδαία φθορά. Αρνητικές δυ-

νάμεις υπάρχουν πάντα στις κοινωνίες και στα κράτη. Διαχρονικά και οριζόντια στο σύνολο του πολιτικού φάσματος. Σήμερα αυτό που λείπει είναι η θετική δύναμη, η δημιουργική σκέψη, οι θετικές πράξεις που υπήρχαν στην εποχή Σημίτη. Λείπει η κατεύθυνση για το μέλλον. Αυτό οδηγεί σε απαισιοδοξία και έλλειψη εμπιστοσύνης. Η κοινωνική συνοχή μετατρέπεται αργά και επικίνδυνα σε κοινωνική αποσύνθεση. Οι εφημερίδες γράφουν ότι ο Πρωθυπουργός δεν εμπιστεύεται κανέναν συνεργάτη. Ίσως δεν εμπιστεύεται τη χώρα και αυτό εξη-

Αυτό που καλείται πλέον σήμερα το ΠαΣοΚ να πει είναι ότι οι – as τις πούμε – παραδοσιακές αντιλήψεις για την ευτυχία δεν πρέπει να αντιμετωπίζονται με ειρωνεία και απαξίωση. Χρειάζεται να προωθήσουμε τις βασικές αξίες για μια ελεύθερη κοινωνία

γεί ότι το χάσμα του με την κοινωνία διευρύνεται. Ετσι δημιουργείται το αίσθημα της έλλειψης πολιτικής ηγεσίας.

Η ταχύτατη καθίζηση της κυβέρνησης έχει στενέψει υπερβολικά τα περιθώρια που αρχικά πιστεύαμε ότι υπάρχουν για την αναδιάρθρωση των δομών και των πολιτικών ενός κόμματος μετά από μακρά παραμονή στην εξουσία. Η κυβέρνηση ασχολείται μόνο με τα αρνητικά και το παιχνίδι γίνεται κάτω από το τραπέζι, σε κρίσιμους τομείς: στην εξωτερική πολιτική, στην άμυνα, στην ανάπτυξη.

– Το ΠαΣοΚ τι πρέπει να κάνει για να επιστρέψει τη φθορά της ΝΔ;

«Να σας πω λίγες λέξεις πέρα από ζητήματα οικονομίας. Η ΝΔ οικειοποιήθηκε ως πολιτικό σύνθημα τη σεμνότητα και την ταπεινότητα που εκφράζονται ως θρησκευτικά συναισθήματα. Τις ενέταξε στο πολιτικό marketing. Δεν έκανε αυτό που πλέον εμφανίζεται αναγκαίο. Αυτό που καλείται πλέον σήμερα το ΠαΣοΚ, απαλλαγμένο από πλέγματα του παρελθόντος, να πει είναι ότι οι – as τις πούμε – παραδοσιακές αντιλήψεις για την ευτυχία δεν πρέπει να αντι-

μετωπίζονται με ειρωνεία και απαξίωση. Χρειάζεται να προωθήσουμε τις βασικές αξίες για μια ισορροπημένη και ελεύθερη κοινωνία. Χρειαζόμαστε ένα ανανεωμένο κοινωνικά περιβάλλον χωρίς τη "στενότητα" του συντηρητισμού, αλλά με περισσότερη αναγνώριση στην οικογένεια, στα παιδιά, στην επιτυχία και στην εργατικότητα. Οι ανθρώπινες αξίες, όπως για παράδειγμα η εμπιστοσύνη, το ήθος, η εντιμότητα, είναι διαχρονικές. Ισχυαν την εποχή της βιομηχανικής επανάστασης. Γιατί να μην ισχύουν σήμερα; Πρέπει να προτείνουμε τη δια-

φοροποίηση των πολιτισμικών προϋποθέσεων μέσα στην κοινωνία μας. Χωρίς πολιτισμικές αξίες δεν υπάρχει ελευθερία. Η ελευθερία χρειάζεται την ανάμνηση στην ανθρωπιστική και δημοκρατική παράδοση, πηγές δηλαδή από τις οποίες προέρχεται».

– Αυτό μου θυμίζει λίγο Εκκλησία...

«Οχι, καθόλου. Αντιπαρετέθηκα με τις λαϊκιστικές απόψεις ορισμένων ιεραρχών και ιδιαιτέρως του Αρχιεπισκόπου, αφού πιστεύουμε ότι πρέπει να διαχωρίσουμε τις έννοιες εθνικισμός και πατριωτισμός. Ο εθνικισμός είναι μια έκφραση καταστροφική για τον λαό που τον βιώνει. Ο πατριωτισμός όμως είναι έννοια ευγενής, συνδεόμενη ήδη από τον 19ο αιώνα με τις έννοιες δημοκρατία και ελευθερία».

– Ο κ. Σημίτης έχει ρόλο στην πορεία του ΠαΣοΚ εφεξής;

«Σήμερα όλοι έχουμε συνειδητοποιήσει ότι μπορούμε να έχουμε πολιτικές εξελίξεις, όπως φαίνεται από τη συνολική αντιπολίτευση που ασκείται, έχουμε πια προσαρμοσθεί στη συγκυρία και ετοιμαζόμαστε για επιστροφή στην κυβέρνηση».

Ο ρόλος του Σημίτη σε αυτή την πορεία μπορεί να είναι εξαιρετικής σημασίας. Πιστεύω ότι ο κόσμος θέλει την ενεργή παρουσία του. Θέλει τη στενή συνεργασία Παπανδρέου - Σημίτη».

– Ο κ. Σημίτης, λένε οι αντίπαλοί σας, μπορεί να γίνει ο Μητσοτάκης του ΠαΣοΚ.

«Στις δύο περιόδους διακυβέρνησης της ΝΔ, 1989-1993, και στο τελευταίο 20μηνο, δεν υπάρχει ούτε ένα μεγάλο επίτευγμα, έργο ή παρέμβαση. Ο Σημίτης μένει στην Ιστορία για πολλά. Να μην ξεχάσουμε ότι και οι κόρες Σημίτη δεν ασχολούνται με την πολιτική!».

Ρεπορτάζ Α. ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ

ΤΟ ΤΙ ΑΚΡΙΒΩΣ συνέβη τη νύχτα των Ιμιών, αλλά και το κρίσιμο 48ωρο που προηγήθηκε, αποτελεί ένα μυστήριο το οποίο επιδέχεται πολλές διαφορετικές απαντήσεις. Το βιβλίο του Κ. Σημίτη άγγιξε ένα ευαίσθητο νεύρο στην κοινή γνώμη καθώς, δέκα περίπου χρόνια μετά τη δραματική εκείνη βραδιά, τα Ιμια συνεχίζουν να είναι ένα καυτό θέμα. «Το Βήμα» φωτίζει σήμερα δύο σκοτεινές πτυχές του επεισοδίου αυτού, τον ρό-

λο της ΕΥΠ και το τι έζησαν οι κυβερνήτες των πλοίων που βρίσκονταν εκεί, τις εντολές που πήραν αλλά και τις αναφορές που έστελναν, όπως προκύπτει από το ημερολόγιο των ραδιοτηλεγραφικών επικοινωνιών του ΓΕΝ. Ενα κρίσιμο ερώτημα είναι αν οι ελληνικές μυστικές υπηρεσίες είχαν ενδείξεις για το πόσο σοβαρά έπαιρναν το θέμα των γκρίζων ζωνών οι Τούρκοι, αλλά και το ενδεχόμενο απόβασης των Τούρκων στα Δυτικά Ιμια. Η απάντηση και στα δύο ερωτήματα είναι αναμφισβήτητη «ναι».

■ Οι ελληνικές μυστικές υπηρεσίες είχαν ενδείξεις για τη σοβαρότητα με την οποία προωθούσαν οι Τούρκοι το τέχνασμα των «γκρίζων ζωνών»

Τι συνέβη τη νύχτα των Ιμιών

Ο ρόλος της ΕΥΠ και οι διάλογοι των κυβερνητικών πλοίων με τον θάλαμο επιχειρήσεων

Λίγα 24ωρα πριν από την κορύφωση της κρίσης, οι ελληνικές υπηρεσίες πήραν στα χέρια τους το περιεχόμενο μιας συνομιλίας του τότε αρχηγού του τουρκικού ΓΕΝ ναυάρχου Ερκαγια, ο οποίος εξήγούσε ότι η ιστορία των γκρίζων ζωνών ήταν «δικό του παιδί». Ο Ερκαγια αποκάλυπτε πως όταν ήταν ακόμη αρχηγός του Στόλου είχε δώσει εντολή στις αρμόδιες υπηρεσίες να ψάξουν όλα τα επίσημα αρχεία του τουρκικού κράτους και να προσπαθήσουν να βρουν για ποιες νησίδες και βραχονησίδες στο Αιγαίο θα μπορούσαν να εγείρουν διεκδικήσεις. «Εστειλα τη μελέτη στο ΓΕΕΘΑ, το οποίο και την υιοθέτησε αμέσως» ανέφερε ο Ερκαγια και συμπλήρωσε: «Είμαι βέβαιος πως με τα στοιχεία που έχουμε μπορούμε να διεκδικήσουμε τους Καλογήρους, τους Φούρνους». Σε αυτό το σημείο η συνομιλία διεκόπη γιατί γινόταν

από ανοικτή γραμμή. Οι αναλυτές της ΕΥΠ ήξεραν όμως αμέσως ότι είχαν στα χέρια τους μια σημαντικότερη είδηση που έδειχνε ότι η κλιμακούμενη κρίση στα Ιμια δεν ήταν η απρόβλεπτη εξέλιξη μιας τυχαίας υπόθεσης αλλά εσκεμμένο σχέδιο του Ερκαγια. Το σχετικό τηλεγράφημα προωθήθηκε στους υπουργούς Εξωτερικών και Αμυνας.

■ Η επιδρομή κομάντος

Ως τότε οι ελληνικές υπηρεσίες δεν είχαν άλλη ένδειξη για ένα θερμό επεισόδιο στο Αιγαίο. Η μόνη αγωνία τους ήταν η διεξαγωγή μιας καταδρομικής επιχείρησης των Τούρκων στη Μυτιλήνη ή άλλο νησί κοντά στα τουρκικά παράλια. Και αυτό γιατί από όλες τις πληροφορίες προέκυπτε ότι η Αγκυρα πίστευε ότι Έλληνες υπερπατριώτες κρύβουν τον αρχηγό του ΡΚΚ Αμπντουλά Οτσαλάν σε μυστική τοποθεσία σε νησί. «Ο

φόβος μας ήταν μια επιδρομή με 2-3 ελικόπτερα και κομάντος στη Μυτιλήνη ή κάπου αλλού» ανέφερε αξιωματούχος της ΕΥΠ εκείνη την περίοδο, ο οποίος πρόσθεσε πως «ξέραμε ότι ένα τέτοιο επεισόδιο, έστω και αν δεν έβρισκαν τον Οτσαλάν, θα προκαλούσε απίστευτη κρίση».

Το δεύτερο ερώτημα που μένει αναπάντητο είναι κατά πόσο υπήρξε έγκαιρη προειδοποίηση για την τουρκική απόβαση στα Ιμια. Ο σταθμός της ΕΥΠ στην Αλεξανδρούπολη είχε εντοπίσει, από ανοικτά κανάλια επικοινωνίας (και αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία), εντολές του τουρκικού ΓΕΝ προς δύο περιπολικά το απόγευμα της 29ης Ιουνίου. Η εντολή ήταν σαφής, να πλησιάσουν και στις δύο βραχονησίδες και να ελέγξουν αν και πού υπάρχουν Έλληνες κομάντος αλλά και ελληνική σημαία. Ο κυβερνήτης του ενός περιπολικού ρωτήθηκε μάλιστα επίμο-

ΟΙ ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΕΣ

Κ. ΣΗΜΙΤΗΣ
Πρωθυπουργός

Ν. ΚΟΥΡΗΣ
Υφυπουργός Εθνικής Αμυνας

να από το κέντρο κατά πόσο θα μπορούσε να διαπιστώσει την τακτική κατάσταση κατά τη διάρκεια της νύχτας και με δεδομένες τις κακές καιρικές συνθήκες που επικρατούσαν. Ο τούρκος αξιωματικός απάντησε πως αυτό θα εξαρτόταν από τις συνθήκες που θα αντιμετώπιζε την ώρα που θα προσέγγιζε τις βραχονησίδες. Η

σχετική συνομιλία μεταφράστηκε το βράδυ της 29ης Ιανουαρίου και στάλθηκε στην κεντρική υπηρεσία της ΕΥΠ το επόμενο πρωί. Από εκεί στάλθηκε από τον απόρρητο τηλετυπο στο κέντρο επιχειρήσεων του ΓΕΝ. Είναι σαφές πως οι επιτελείς δεν έδωσαν την ανάλογη σημασία στην κρίσιμη πληροφορία, ενδεχομένως

επειδή βομβαρδίζονταν εκείνη την ώρα με πληροφορίες για τις κινήσεις των τουρκικών πλοίων. Το βέβαιο πάντως είναι πως η ΕΥΠ είχε δώσει έγκαιρη προειδοποίηση για την προετοιμασία των Τούρκων. Ο Κώστας Σημίτης ενημερώθηκε γ' αυτό το έγγραφο και ζήτησε από τον τότε διοικητή της ΕΥΠ ναύαρχο Λεωνίδα Βασι-

ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΤΟΥ ΓΕΝ

ΛΙΓΟ ΠΡΙΝ από τη 1 π.μ. της 31ης Ιανουαρίου, οι Τούρκοι έβαλαν σε εφαρμογή το σχέδιο απόβασης των κομάντος τους στα Δυτικά Ιμια. Την ίδια ώρα που η φρεγάτα «Γιαβούζ» πλησίαζε πολύ κοντά στην επίμαχη βραχονησίδα, οπότε και πιστεύεται ότι άφησε τη λαστιχένια βάρκα με τους κομάντος, δύο τουρκικά ελικόπτερα «Μπلاك Χοκ» πετούσαν από πάνω. Οι επιτελείς του ΓΕΝ πίστευαν ότι τα δύο ελικόπτερα θα αποβίβαζαν εκείνα κομάντος ενώ στην πραγματικότητα επιχείρησαν να παραπλανήσουν τις ελληνικές δυνάμεις.

31 Ιανουαρίου, 00.47: Από φρεγάτα «Ναυαρίνο» (κέντρο επιχειρήσεων για τα Ιμια) προς ΓΕΝ: Ελικόπτερα κινούνται βόρεια προς βραχονησίδες.

00.55 ΓΕΝ προς Ναυαρίνο: Δεν θα πατήσει Τούρκος στα νησιά. Να βληθούν προειδοποιητικές βολές και αν συνεχίσουν να καταρριφθούν. Να προστατευθούν τα Ιμια και το Φαρμακονήσι.

01.04 ΓΕΝ προς Ναυ: Δύο τουρκικά ελικόπτερα Μπلاك Χοκ βρίσκονται στην περιοχή, το ένα σε αιώρηση πλησίον της Γιαβούζ (φρεγάτα), 1.000 γιάρδες δυτικά από τα Ιμια. Το άλλο υπερίππεται Γιαβούζ.

01.25 ΓΕΝ προς Ναυ: Εξασφαλίσατε την ετοιμότητα ημετέρων μονάδων. Στοχοποιήσατε κάθε τουρκική μονάδα. Να ευρίσκεσθε σε ετοιμότητα για παν ενδεχόμενο.

01.37 ΓΕΝ προς Ναυ: Εφόσον τα ελικόπτερα προσπαθήσουν να βγάλουν κόσμο, να ριφθεί μια φωτοβολίδα. Δεύτερον, να ριφθεί προειδοποιητική βολή, τρίτον να καταρριφθούν.

01.55 Ναυ. προς ΓΕΝ: Τα ελικόπτερα είναι κοντά στη φρεγάτα. Η φρεγάτα είναι 500 γιάρδες από το νησί. Τα ελικόπτερα απομακρύνονται αλλά το ελληνικό Πεντάγωνο δεν ανησυχεί μόνο για τα Ιμια, καθώς έχει να προστατεύσει μια σειρά από νησίδες στην περιοχή.

02.00 ΓΕΝ προς Ναυ: Εφιστάται η προσοχή σας μήπως η απομάκρυνση ελικοπτέρων είναι παραπλανητική για να κάνουν ενέργεια στο Φαρμακονήσι. Στις 03.00 αρχίζουν να έρχονται οι πρώτες πληροφορίες πως οι Τούρκοι έχουν καταλάβει τα Δυτικά Ιμια. Δίνεται η εντολή να ανέβει η δεύτερη ομάδα βατραχανθρώπων αλλά η εκτέλεσή της καθυστερεί επειδή πέρασαν πρώτα από τα Ανατολικά Ιμια για να πά-

ΧΡΟΝΟΣ (ΤΕ)	ΑΠΟΣΤΟΛΗ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
110331	ΓΕΝ	ΒΕΜ	ΠΑΡΑΚΑΛΕΙΤΕΝΑ ΜΟΥ ΔΙΑΒΑΣΕΤΕ ΤΙΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΑΥΤΕΣΤΑΙ ΑΝΑΧΩΡΙΣΗ ΜΟΥ ΠΡΟΣ ΑΥΣΜΑΤ ΜΕΤΩ ΤΙΤΕΝΟΥ «ΕΡΙΜΟΥ»	
110332	ΒΕΜ	ΓΕΝ	ΑΜΑ ΛΗΝΕΙ ΑΝΑΧΩΡΙΣΤΕ ΚΑΙ ΚΙΝΗΘΕΙΤΕ ΠΡΟΣ ΠΕΡΙΟΧΗ Κ ΥΕΛΑΔΩΝ ΑΝΑΘΕΩΝΤΑΙ ΑΝΑ ΜΗΚΥΣ ΤΗ ΒΕΣΤΙΣ	
110318	ΝΑΒ	ΓΕΝ	ΟΙ ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΥΡΠΟΛΗΤΗ ΕΙΝΑΙ ΟΤΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΘΑ ΦΥΓΕΙ ΕΝΑ ΔΙΚΟ ΤΟΥ ΕΚΑΙ ΕΝΑ ΔΙΚΟ ΜΑΣ. Η ΔΙΑΤΑΓΗ ΘΑ ΔΙΝΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΓΕΝ. Ο ΠΥΡΠΟΛΗΤΗΣ ΘΑ ΦΥΓΕΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ ΑΦΟΥ ΠΑΡΕΙ ΤΟΥΣ ΟΥΚ ΚΑΙ ΤΗΝ ΣΗΜΑΙΑ. ΕΞΕΙ ΠΑΡΑΛΕΜΝΕΤΕ ΓΙΑ ΤΟ ΕΠΙ ΘΕΩΣ ΤΑ ΟΝΟΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΛΗΡΗΜΑΤΟΣ	
110600	ΓΕΝ	ΝΑΒ	ΥΠΟΧΟΣ ΚΑΡΑΒΑΝΑΔΗΣ ΥΠΟΧΟΣ ΒΑΧΑΚΟΙΣ ΑΡΧΙΣΤΕ ΤΙΣ ΟΥΚΕΣ	
110602	ΓΕΝ	ΝΑΒ	ΕΧΩ ΦΡΕΙ ΚΟΜΜΑΤΙΑ ΑΠΟ ΤΟ ΕΠΙ ΚΑΙ ΜΙΚΡΑ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΑ. ΣΥΝΕΧΙΣΩ ΕΡΕΥΝΑ ΓΙΑ ΕΛΕΓΧΟ ΤΟΥ ΠΛΗΡΗΜΑΤΟΣ. ΟΙ ΠΑΤΗΡΕΣ ΕΙΝΑΙ ΔΕΣΜΟΤΕΙΟΙ Ο ΕΝΑΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΛΛΟ	
110606	ΓΕΝ	ΠΥΡ	ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΕΤΑΙ ΑΚ ΤΟΥ ΒΑΚΙΔΑ ΝΟΤΙΑ	
110615	ΠΥΡ	ΓΕΝ	ΑΡΧΙΣΤΕ ΝΑ ΦΥΓΕΙ Ο ΒΕΜΙΣΤΟΚΑΝΗΣ. ΝΑ ΜΟΥ ΠΙΣΤΕ ΟΤΑΝ ΑΡΧΙΣΤΕΙ ΝΑ ΦΥΓΕΙ ΤΟ ΧΟΣ ΑΠΟ ΑΠΕΝΑΝΤΙ	
110616	ΓΕΝ	ΠΥΡ	Ο ΒΕΜΙΣΤΟΚΑΝΗΣ ΑΡΧΙΖΕΙ ΝΑ ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΕΤΑΙ. ΚΑΙ ΠΛΟΙΟ ΑΚ ΤΟΥ ΒΑΚΙΔΗΣ ΟΠΩΣ ΕΙΣΤΕ ΕΙΠΑ ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΑΥΤΟΥΣ	
110617	ΓΕΝ	ΠΥΡ	ΕΧΕΙ ΑΡΧΙΣΤΕ ΝΑ ΦΥΓΕΙ Η ΝΑΥΤΙ ΜΕ ΠΟΡΕΙΑ 033 ΤΑΧ 14	

Απόσπασμα από το ημερολόγιο του ΓΕΝ: «Οι οδηγίες για τον Πυρπολητή είναι ότι από την περιοχή θα φεύγει ένα δικό τους και ένα δικό μας. (...) Ο Πυρπολητής θα φύγει τελευταίος αφού πάρει τους ΟΥΚ και τη σημαία»

ρουν φορτισμένες μπαταρίες ασυρμάτων. Για 45 λεπτά της ώρας Ελλάδα και Τουρκία βρέθηκαν πολύ κοντά στο να έχουν κομάντος τους πρόσωπο με πρόσωπο στα Δυτικά Ιμια.

03.15 ΓΕΝ προς Ναυ: Υπάρχουν πληροφορίες ότι ίσως τι γίνεται στη Δυτική Ιμια. Εξακριβώσατε και πείτε

03.16 ΓΕΝ προς Ναυ: Πρι... Διατάξετε Πολεμιστή (περιπολικό

ΧΡ. ΛΥΜΠΕΡΗΣ
Αρχηγός ΓΕΕΘΑ

Α. ΒΑΣΙΛΙΚΟΠΟΥΛΟΣ
Αρχηγός ΕΥΠ

λικόπολο αντίγραφο, το οποίο και έλαβε στις 31 Ιανουαρίου.

Ένα από τα σοβαρά προβλήματα εκείνων των ημερών ήταν ασφαλώς η καχυποψία που υπήρχε ανάμεσα στον κ. Σημίτη, ο οποίος μόλις είχε αναλάβει την πρωθυπουργία, και ανθρώπους σαν τον κ. Βασιλικόπουλο, τον ναύαρχο Λυμπέρη ή τον πτέραρχο Κουρή

που ήταν τότε υφυπουργός Αμυνας. Οι αξιωματικοί αυτοί είχαν μάθει να λειτουργούν με τον *Ανδρέα Παπανδρέου*, ο οποίος λάτρευε τις συσκέψεις με στρατιωτικούς, τις υπηρεσίες από κλειστές πηγές και τη διαχείριση κρίσεων όπως εκείνη του Μαρτίου του 1987. Ο κ. Σημίτης τους θεωρούσε «ανδρείκους», ξένους στη δι-

κή του κουλτούρα και ύποπτους για το στήσιμο παγίδων τις κρίσιμες εκείνες ώρες.

Ο διοικητής της ΕΥΠ διαπίστωσε το χάσμα όταν επισκέφθηκε τον πρωθυπουργό το πρωί της 30ής Ιανουαρίου. Λίγο πριν είχε συναντήσει στο κτίριο της λεωφόρου Κατεχάκη τον σταθμάρχη της CIA στην Αθήνα Μπιλ Ρ., ο οποίος τον

Εγκαιρη ή καθυστερημένη ενημέρωση;

ΤΟ ΚΡΙΣΙΜΟ ερώτημα είναι αν οι ελληνικές υπηρεσίες ενημέρωσαν έγκαιρα για την απόβαση των τούρκων κομάντος στα Δυτικά Ιμια. Οι αξιωματούχοι που χειρίζονταν την κρίση εκείνο το βράδυ επιμένουν πως οι αναλυτές της ΕΥΠ παρακολουθούσαν συνεχώς τα τουρκικά κανάλια για να συλλέξουν πληροφορίες. Μόλις είδαν ότι ανακοινώθηκε η από-

βαση των κομάντος, ενημέρωσαν το Κέντρο Επιχειρήσεων του ΓΕΕΘΑ. Θυμούνται μάλιστα πως ο υφυπουργός κ. Κουρή έδωσε αμέσως εντολή να ετοιμασθεί το σχέδιο ανακατάληψης της βραχονησίδας. Το αν το ΓΕΕΘΑ μπόρεσε να επικοινωνήσει εγκαίρως με τον κ. Λυμπέρη, ο οποίος βρισκόταν στη Βουλή, δεν είναι σαφές.

ενημέρωσε ότι «σε λίγες ώρες θα μιλήσει ο πρόεδρος Κλίντον με τον έλληνα πρωθυπουργό. Τα πράγματα είναι σοβαρά». Ο σταθμάρχης παρέδωσε επίσης μια επιστολή του ελληνοαμερικανού αρχηγού της CIA Τζορτζ Τένετ, ο οποίος έγραφε πως «θα ήταν καταστροφικό για την Ελλάδα, την Τουρκία, τις ΗΠΑ και το ΝΑΤΟ να προκληθεί ένας πόλεμος λόγω της κλιμάκωσης του επεισοδίου». Ο κ. Βασιλικόπουλος πήγε στο γραφείο του πρωθυπουργού, ο οποίος στεκόταν όρθιος όσο του μιλούσε, τον άκουσε και του είπε: «Δεν σας χρειάζομαι άλλο».

■ Η πρόταση της CIA

Αρκετές ώρες αργότερα ο σταθμάρχης επισκέφθηκε για δεύτερη φορά το κτίριο της Κατεχάκη. Αυτή τη φορά δεν έκρυβε την ανησυχία του και δήλωσε στον κ. Βασιλικόπουλο πως μεταφέρει μια πρόταση του αρχηγού της CIA. «*Να αποσύρετε εσείς ένα τμήμα της φρουράς που έχετε στα Ιμια σε ένδειξη καλής θέλησης και οι Τούρκοι σε ανταπόδοση θα αποσύρουν ναυτικές δυνάμεις*» πρότεινε ο Μπιλ Ρ. και συνέχισε: «*Τρέχουμε το ίδιο σενάριο με την Αγκυρα και πιστεύουμε ότι είμαστε σε καλό δρόμο*». Ο κ. Βασιλικόπουλος γέλασε αρχικά λέγοντας χαρακτηριστικά: «*Δηλαδή πόσους κομάντος να αποσύρουμε, δεν έχουμε και καμιά μεραρχία*». «*Δεν έχει σημασία πόσους, έστω και λίγους, για να δείξετε την καλή σας πρόθεση*»

ανταπάντησε ο σταθμάρχης. Αμέσως μετά άρχισε μια συζήτηση για την ακριβή διατύπωση, αν θα αναφερόταν σε λίγους (few), κάποιους (some of them) ή κάποια άλλη φράση. Ο αρχηγός της ΕΥΠ ρώτησε τον Μπιλ Ρ. αν στη φόρμουλα της CIA ετίθετο ζήτημα απομάκρυνσης της ελληνικής σημαίας από τα Ιμια. «*Όχι, σε καμία περίπτωση*» απάντησε εκείνος.

Καθώς έβγαине από το γραφείο του κ. Βασιλικόπουλου, ο σταθμάρχης σταμάτησε, γύρισε προς το γραφείο του και του είπε: «*Σας παρακαλώ, μη χάσετε χρόνο, δώστε μου μια απάντηση. Τα πράγματα είναι κρίσιμα*». Ο κ. Βασιλικόπουλος σήκωσε το πορτοκαλί τηλέφωνο και ζήτησε να μιλήσει με τον αρχηγό ΓΕΕΘΑ ναύαρχο Λυμπέρη για να τον ενημερώσει. Οι υπασπιστές του του είπαν πως είναι «εκτός επικοινωνίας» γιατί βρισκόταν στο γραφείο του κ. Σημίτη στη Βουλή. Εν συνεχεία τηλεφώνησε στον υφυπουργό κ. Κουρή, ο οποίος βρισκόταν –μόνος του– στο Εθνικό Κέντρο Επιχειρήσεων στα υπόγεια του Πενταγώνου. «*Δεν μου φαίνεται και τόσο κακή ιδέα, γιατί πάμε για μεγάλη κρίση*» του είπε ο κ. Κουρή και τότε ο κ. Βασιλικόπουλος μπήκε στο υπηρεσιακό του αυτοκίνητο και κατέβηκε ο ίδιος στη Βουλή. Πήγε στο γραφείο του πρωθυπουργού και εκεί συνάντησε την πάντοτε ευγενέστατη ιδιαιτέρα του **Μαρία Πλευράκη**. Της ζήτησε να μιλήσει με τον πρωθυπουργό για θέμα «μείζονος σημασίας» και εκείνη του

ζήτησε να περιμένει δύο λεπτά. Μπήκε στην αίθουσα συσκέψεων, ενημέρωσε τον κ. Σημίτη και –λίγο αμήχανη– του είπε πως «ο πρόεδρος είπε να δείτε τον κ. Μαντέλλη και να τον ενημερώσετε».

■ Η επικοινωνία με τον πρωθυπουργό

Ο ψηλός και συνήθως νευρικός απόστρατος αξιωματικός δύσκολα συγκράτησε την αγανάκτησή του και επέμεινε: «*Μα, αντιλαμβάνεσθε πως είμαι ο αρχηγός της ΕΥΠ και πρέπει να μιλήσω μόνο στον πρωθυπουργό*». Αυτό δεν συνέβη και ο κ. Βασιλικόπουλος κάθησε σε έναν καναπέ για πολλή ώρα. Κάθε λίγο το γραφείο του τον ειδοποιούσε πως είχε τηλεφωνήσει ο Μπιλ Ρ., τονίζοντας πως είναι επείγον να επικοινωνήσει μαζί του. Επειτα από μία ώρα και κάτι η πόρτα της αίθουσας συσκέψεων άνοιξε και βγήκε ο υπουργός Εξωτερικών κ. **Θ. Πάγκαλος** για να τηλεφωνήσει στον αμερικανό υφυπουργό Εξωτερικών κ. **Ρίτσαρντ Χόλμπρουκ** από ένα διπλανό δωμάτιο. Ο κ. Βασιλικόπουλος βρήκε την ευκαιρία, μπήκε στην αίθουσα και βρέθηκε δίπλα στον κ. Σημίτη. Τον ενημέρωσε και εκείνος του απάντησε πως «*το θέμα το χειρίζεται ο κ. Πάγκαλος, μην κάνετε τίποτα, μην ασχοληθείτε άλλο*». Αξίζει να σημειωθεί πως η πρόταση των Αμερικανών δεν προέβλεπε απευθείας επαφή του αρχηγού της ΕΥΠ με τον διοικητή της ΜΠ πρέσβη Οξάν, καθώς όλη η διαπραγμάτευση θα γινόταν μέσα από το κανάλι της CIA.

τικού) να αποβιβάσει Μονάδα Υποβρυχίων Καταστροφών στη Δυτική Ιμια και να μου πείτε έναρξη και πέρας.

03.30 ΓΕΝ προς Ναυ.: Υπάρχει πληροφορία ότι έχουν ανέβει 30 άτομα στο δυτικό νησί Ιμια. Να πάει ο Πολεμιστής να ελέγξει με προβολέα και στη συνέχεια να αποβιβάσει ΜΥΚ (βατραχανθρώπους).

03.36 Ναυ. προς ΓΕΝ: Τώρα αποβιβάζονται ΜΥΚ στη βάρκα και εκτιμάται ότι η κίνηση θα περατωθεί σε 30 λεπτά.

03.38 ΓΕΝ προς Ναυ.: Πείτε μου άμεσα αν υπάρχει κανένας Τούρκος κρατημένος δίπλα στο νησί. Με ενδιαφέρει άμεσα αν είναι κανένας πάνω στο νησί.

03.42 ΓΕΝ προς Ναυ.: Απογειώσατε ελικόπτερο και ελέγξατε δυτικό νησί προ αποβιβάσεως ΜΥΚ.

04.08 ΓΕΝ προς Ναυ.: Τονίζεται η απαίτηση πριν βγουν οι ΜΥΚ να είμαστε βέβαιοι ότι δεν υπάρχει άνθρωπος στη Δυτική Ιμια. Το ελικόπτερο απογειώνεται από το Ναυαρίνο και πετάει, σε εξαιρετικά κακές συνθήκες, πάνω από τις βραχονησίδες. Η πίεση από το κέντρο είναι ασφυκτική.

04.25 Ναυ. προς ΓΕΝ: Ελικόπτερο άνωθεν Δυτικής Νήσου, Αναμένω αποτελέσματα.

04.26 Ναυ. προς ΓΕΝ: Δεν έχει εντοπίσει ακόμη τίποτα. Ορατότητα χαμηλή.

04.28 Ναυ. προς ΓΕΝ: Βρέχει στην περιοχή. Ορατότητα χαμηλή. Προσπαθεί να εντοπίσει οτιδήποτε.

04.29 ΓΕΝ προς Ναυ.: Περιμένω να μου πείτε για το ελικόπτερο και το αποτέλεσμα της έρευνας. Το αναμένει ο πρωθυπουργός.

04.47 Ναυ. προς ΓΕΝ: Έχει περάσει τέσσερις φορές πάνω από το νησί. Αποτελέσματα αρνητικά. Πετάει σε ύψος 40-50 μέτρα και προσπαθεί.

04.50 Ναυ. προς ΓΕΝ: Υπάρχουν μερικά άτομα πάνω στο νησί. Το ελικόπτερο αναφέρει πως πρόκειται για δέκα τούρκους κομάντος πάνω στο δυτικό νησί.

05.02 ΓΕΝ προς Ναυ.: Οι δικοί μας βατραχάνθρωποι να παραμείνουν στον Πολεμιστή και να γίνει συλλογή στοιχείων.

05.04 ΓΕΝ προς Ναυ.: Το ελικόπτερο να επιστρέψει.

05.05 Ναυ. προς ΓΕΝ: Έχω απώλεια επικοινωνίας με το ελικόπτερο. Η τελευταία του αναφορά EMRGGENCY EMERGENCY βόρεια 1,5 μίλι από το σημείο του ενδιαφέροντος. Στις 05.40 το ΓΕΝ διατάζει τον κυβερνήτη του Πυρπολητή να πάρει τους Έλληνες βατραχανθρώπους από την περιοχή.

05.40 ΓΕΝ προς Πυρπολητή: Θα εκτελεσθεί αποχώρηση φίλιων και εχθρικών μονάδων από την περιοχή.

05.58 ΓΕΝ προς Ναυ.: Οι οδηγίες για τον Πυρπολητή είναι ότι από την περιοχή θα φύγει ένα δικό τους και ένα δικό μας. Η διαταγή θα δίνεται από το ΓΕΝ. Ο Πυρπολητής θα φύγει τελευταίος αφού πάρει τους ΟΥΚ και τη σημαία. Εσείς παραμένετε για το ελικόπτερο. Θέλω τα ονόματα του πληρώματος.

07.12 ΓΕΝ προς Πυρπολητή: Να αρχίσετε να παίρνετε τη σημαία και τον κόσμο. Να μου πείτε αν γίνεται το ίδιο και από τους άλλους.